

تطبیق شاخص‌های پدافند غیرعامل با الزامات منشور حفاظت از نواحی شهری تاریخی واشنگتن (نمونه موردی: محله تاریخی فهادان یزد)

هاجر اسدپور^۱، علی اسدپور^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

۲- استادیار دانشگاه هنر شیراز، فارس، ایران.

asadpour.h@stu.yazd.ac.ir

خلاصه

پدافند غیرعامل با تأکید بر مدیریت پیش از بحران، مجموعه اقداماتی را نه تنها در مقابل حملات احتمالی بلکه در مقابل سوانح طبیعی، جهت کاهش آسیب‌پذیری دنبال می‌کند. از عوامل آسیب‌پذیری بافت‌های تاریخی می‌توان به کیفیت ابنیه، عرض کم معابر دسترسی و کمبود فضای باز مورد نیاز جهت اسکان و کمک‌رسانی در زمان وقوع حوادث اشاره کرد. محدوده بافت تاریخی یزد از محلات مختلفی شکل گرفته و محله فهادان اصلی‌ترین محله قدیمی یزد با مساحت ۱۱۴٫۳ هکتار با ۱۲ زیرمحله در حدفاصل خیابان‌های امام خمینی (ره)، قیام، سیدگل سرخ و فهادان واقع شده است. پژوهش پیش روی سعی دارد تا با تکیه بر اصول پدافند غیرعامل به تحلیل موارد اشاره شده در منشور حفاظت شهرها و مناطق شهری تاریخی (منشور واشنگتن) در این محله بپردازد. منشور واشنگتن که در سال ۱۹۸۷ به تصویب رسیده است به تعریف اصول، اهداف، و روش‌های ضروری برای حفاظت از شهرها و مناطق شهری تاریخی می‌پردازد. اطلاعات مورد نیاز جهت بررسی با مطالعات کتابخانه‌ای و پیمایش میدانی جمع‌آوری شده‌اند. روش پژوهش ترکیبی شامل راهبرد کیفی و مورد پژوهی است. در گام نخست مؤلفه‌ها و شاخص‌های پدافند غیرعامل در بافت تاریخی موجود محله فهادان مورد سنجش و ارزیابی قرار گرفته است و پس از آن معیارهای مورد نظر منشور واشنگتن در خصوص حفاظت از بافت تاریخی شهری نیز دسته‌بندی و با نتایج بخش پیشین مورد مقایسه قرار گرفته‌اند. نتایج اولیه در بررسی شاخص‌های مطرح در پدافند غیرعامل بر روی بافت تاریخی محله فهادان حاکی از وجود شرایط نامناسبی می‌باشد که ما را در راستای حفظ هویت تاریخی محله و کاهش آسیب‌پذیری‌های احتمالی به رهنمودهایی هدایت می‌کند. از این روی تحلیل یافته‌ها در ماتریس سوآت به ارائه راهکارهای تدافعی، تهاجمی و ... منتج خواهند شد که می‌تواند در هماهنگی موضوع پدافند غیرعامل با منشورهای جهانی حفاظت از مرمت بافت‌های تاریخی مفید تلقی شود.

کلمات کلیدی: پدافند غیرعامل، حفاظت، محله فهادان، منشور واشنگتن، بافت تاریخی.